

**LGBTQI
LESZBIKUSOK, MELEG
EK, BISZEXUÁLISOK,
TRANSZNEMŰEK,
FURÁK VAGY
KÉRDÉSESEK,
VALAMINT INTER-
SZEXUÁLISOK**

TUDNIVALÓK

Az Európai Unió Alapjogi Chartája és az EU 2000/78. sz. irányelve bizonyos körülmények között kifejezetten megtiltja a szexuális beállítottság alapján történő hátrányos megkülönböztetést. A Charta 21. cikke kimondja, hogy "Tilos minden, (...) szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés." A transznemű személyeket az EU-törvényekben kevésbé explicit módon védik - a transzneműek megkülönböztetése az Európai Unió Alapjogi Chartájában a "nem" alapján tiltott, a 2006-ban elfogadott nemi egyenlőségi irányelv pedig munkavállalásnál tiltja a nemváltoztatás miatt történő hátrányos megkülönböztetést. 2

Minden EU-tagállam törvénytelené nyilvánította a szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetést a munkahelyen, valamint az EU-s jogok és törvények bevezetésében is. 2014-ben 24 EU-tagállam tiltotta meg a szexuális irányultság alapján történő munkahelyen kívüli megkülönböztetést is. 3

Az EU-törvények azonban nem terjednek ki a transzneműekkel szembeni szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetésre a munkavállalás területén túlra. Számos európai országban⁴ követelmény a transznemű személyek sterilizációja a nemváltoztatás érdekében, míg más európai országokban a transznemű személyek nemi identitásait a törvény nem fogadja el. Az azonos neműek közti házasság és az ilyen szülők általi örökbe-fogadás nem minden EU-tagállamban lehetséges, és az EU-tagállamok nem kötelesek elismerni az azonos neműek között valamely más EU-tagállamban kötött házasságokat sem. 5

EU-szerte előfordul a magukat LGBTQI-ként meghatározó személyek elleni erőszak és megkülönböztetés. 6 Számos EU-tagállam a szexuális irányultság és nemi identitás alapján elkövetett bűntényeket nem sorolja a gyűlölet motiválta bűncselekmények közé.

1 http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-being-trans-eu-comparative_en.pdf

2 http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-being-trans-eu-comparative_en.pdf

3 <http://fra.europa.eu/en/speech/2014/tackling-sexual-orientation-and-gender-identity-discrimination-next-steps-eu-and-member>

4 <http://tgeu.org/trans-rights-europe-map-2015/>

5 http://europa.eu/youreurope/citizens/family/couple/marriage/index_en.htm

6 <https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/report-europe-and-central-asia/>

AMIT MEG KELL ÉRTENI

Az olyan jogok mellett, mint például a mozgásszabadság joga, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (angol betűszóval: TFEU), a 19 (1) cikkben foglaltak révén, a szexuális beállítottság alapján történő megkülönböztetés-mentességhez való jogot is tartalmazza. Ez a jog lehetővé teszi azt, hogy az Európai Unió a szexuális orientáció alapján történő hátrányos megkülönböztetés elleni törvényeket fogadjon el, amennyiben az a feladatkörébe tartozik.

A 2000/78/EK irányelv (2000) meghatározta az alkalmazás és foglalkoztatás területén történő egyenlő bánásmód általános keretét. Ennek az irányelvnek a célja nem más, mint az európai dolgozók védelme a hátrányos megkülönböztetés minden formája ellen, történjen az nem, életkor, faj vagy szexuális beállítottság, stb. alapján. Ezt erősíti meg a Lisszaboni Szerződés, amely az Európai Unió Alapjogi Chartáját a többi olyan szerződéssel egyenlő státuszba emelte, és amely tilt "minden, (...) szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetést".

A 2000/78/EK irányelv igen fontos lépést jelentett a szexuális irányultság alapján történő munkahelyi megkülönböztetés tiltásában, mivel abban az időben számos európai ország nem rendelkezett megfelelő megkülönböztetés-ellenes törvényekkel. A 2006/54/EK irányelv ezt oly módon bővítette tovább, hogy a rendelkezésben helyt kapjon a nem alapján történő munkahelyi megkülönböztetés tiltása is, kifejezetten kimondva azt, hogy ebbe beletartozik a nemváltoztatás miatt történő hátrányos megkülönböztetés esete is.

A Bizottságnak a 2000/78/EK7 és a 2006/54/EK8 irányelvről szóló jelentésében szerepel annak kijelentése, hogy mára minden tagállam nagyrészt bevezette mindkét irányelv rendelkezéseit. Mindazonáltal a 2000/78/EK irányelvről szóló jelentésben hangsúlyozzák, hogy a végrehajtás során még mindig adódnak nehézségek, míg a 2006/54/EK irányelvről szóló jelentésben azt emelik ki, hogy eddig csak négy tagállamban tiltották meg kifejezetten a nemváltoztatás miatt történő hátrányos megkülönböztetést, míg más államokban tágabban értelmezik a problémát.

Az említett irányelvek azonban csak a munkahelyhez kapcsolódó megkülönböztetéssel foglalkoznak, és nem követelik meg a tagállamoktól azt, hogy más területeken is tiltsák meg a szexuális irányultság és nemi identitás alapján történő diszkriminációt.

⁷http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/com_2014_2_en.pdf

⁸http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/gender_pay_gap/com-2013-861-final_en.pdf

Az Európai Alapjogi Ügynökség 2012-es LGBT-felméréséből⁹ az derült ki, hogy számos LGBTQI-személy szembesül hátrányos megkülönböztetéssel és erőszakkal.

A transzneműek 20-60%-a számolt be arról, hogy transzneműsége miatt megkülönböztetésnek vagy zaklatásnak volt kitéve.

Egyes országokban a felmérésben részt vevő személyek 40%-a számolt be arról, hogy kerülnek LGBT-identitásuk nyílt vállalását, mert félnek a zaklatástól vagy az erőszaktól, és

A felmérésben részt vevő EU-állampolgárok 36-79%-a kerüli azt, hogy azonos nemű partnerével nyilvános helyen kézen fogva jelenjen meg, mivel fél a bántalmazástól, fenyegetéstől vagy zaklatástól.

Az emberek közti, vallástól, hittől, fogyatékoságtól, életkortól vagy szexuális beállítottságtól független, munkahelyen kívüli egyenlő bánásmóddal kapcsolatban született irányelvjavaslat¹⁰ 2008 óta tárgyalás alatt áll, de azt még nem fogadták el.

E nélkül az irányelv vagy egyéb intézkedések nélkül az európai állampolgároknak valódi akadályok állják útját abban, hogy teljes mértékben élni tudjanak a jogaikkal, mivel a Szerződésekben lefektetett jogok és a valóban érvényesíthető jogok között nagy szakadékok tátongnak. Így például előfordulhat, hogy egy olyan azonos nemű pár, amely valamely tagállamban, ahol erre lehetőség van, bejegyzett élettársi kapcsolatban él, visszariad attól, hogy elköltözzön, munkát vállaljon vagy új gazdasági tevékenységbe fogjon egy olyan országban, ahol ezt a fajta kapcsolatot nem ismerik el. Költözés esetén a szóban forgó párnak nem lenne tényleges hozzáférése az élettársi kapcsolattal járó azon jogok összességéhez, amely őket az eredeti tagállamban megilleti. Ilyen esetekben ez a mozgásszabadság jogának megszegését, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága által védett és a Lisszaboni Szerződés által az EU-törvényekbe foglalt családi élethez való jog megszegését jelenti. Olyan kifejezett jogalap azonban jelenleg nincsen, amelynek alapján ezt az EU megkülönböztetésellenes irányelveiben tiltani lehetne.

This project is funded by the Fundamental Rights and Citizenship programme of the European Union

CITIZENRIGHTS
A project by European Alternatives

⁹ <http://fra.europa.eu/DVS/DVT/lgbt.php>

¹⁰ <http://www.socialplatform.org/news/state-of-play-of-the-blocked-equal-treatment-directive/>